

Univerzita Karlova
Právnická fakulta

**Podpora a propagace terorismu – kladivo
na internetové diskutéry?**

Studentská vědecká odborná činnost

Kategorie: doktorské studium

2023

XVI. ročník SVOČ

Autor: Mgr. Petr Ráliš

Konzultant: JUDr. Jaromír Hořák, Ph.D.

Navrhovaný specializační modul: Trestní právo, kriminologie, kriminalistika

Čestné prohlášení a souhlas s publikací práce

Prohlašuji, že jsem práci předkládanou do XVI. ročníku Studentské vědecké a odborné činnosti (SVOČ) vypracoval(a) samostatně za použití literatury a zdrojů v ní uvedených. Dále prohlašuji, že práce nebyla ani jako celek, ani z podstatné části dříve publikována, obhájena jako součást bakalářské, diplomové, rigorózní nebo jiné studentské kvalifikační práce a nebyla přihlášena do předchozích ročníků SVOČ či jiné soutěže.

Souhlasím s užitím této práce rozšiřováním, rozmnožováním a sdělováním veřejnosti v neomezeném rozsahu pro účely publikace a prezentace PF UK, včetně užití třetími osobami.

V Praze dne 20. 4. 2023

Mgr. Petr Ráliš

Celkový rozsah vlastního textu práce (od úvodu po závěr), včetně mezer a poznámek pod čarou: 44 961 znaků.

Obsah

Úvod.....	1
1. Definice pojmu „terorismus“	2
2. Podpora a propagace terorismu podle § 312e odst. 1, 4 písm. a) TZ.....	5
2.1 Legislativní historie §312e TZ.....	6
2.2 Objekt	8
2.3 Objektivní stránka	8
2.4 Subjekt.....	9
2.5 Subjektivní stránka	9
2.6 K výši trestní sazby u § 312e odst. 1 alinea druhá, odst. 4 písm. a) TZ.....	10
3. Schvalování teroristického útoku na české vojáky v Afghánistánu.....	11
4. Schvalování teroristického útoku na mešitu ve městě Christchurch na Novém Zélandu	14
5. Návrh <i>de lege ferenda</i>	16
Závěr.....	17
Seznam použitých zdrojů	19

Úvod

Tato práce si klade za cíl popsat a kriticky analyzovat současnou právní úpravu § 312e zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (dále též „TZ“) postihujícího podporu a propagace terorismu, a to konkrétně ve vztahu k právní kvalifikaci podle § 312e odst. 1 alinea druhá, odst. 4 písm. a) TZ, která je aplikována na případy, v nichž pachatel veřejně schvaluje spáchaný teroristický trestný čin nebo pro něj veřejně vychvaluje jeho pachatele, přičemž tak činí tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem, za což mu hrozí trest odnětí svobody ve výši 5 až 15 let.

Toto ustanovení pak bývá v praxi aplikováno mimo jiné na schvalování teroristických útoků v internetových diskuzích, kdy toto ustanovení dopadá velmi tvrdě na autory takovýchto příspěvků, s čímž se soudy vyrovnávají buď poněkud „kreativní“ interpretací skutkového stavu, aby toto jednání bylo možné překvalifikovat na přečin schvalování trestného činu podle § 365 odst. 1 TZ anebo využívají institut mimořádného trestu snížení svobody, přičemž s tímto postupem se pojí otázka, zda je využití tohoto institutu v konkrétních případech skutečně přiléhavé a odpovídající recentní judikatuře vztahující se k tomuto institutu, která je poměrně striktní.¹ Tyto problémy vedou logicky k úvaze, zda je současné znění § 312e TZ vhodně formulované, a zda skutečně odráží původní záměr zákonodárce (kterým zřejmě bylo spíše bránit další radikalizaci a šíření teroristické propagandy, než velmi tvrdě postihovat jinak bezúhonné² jednotlivce píšící příspěvky v diskuzích pod články na zpravodajských serverech či na sociálních sítích).

První dvě kapitoly práce jsou věnovány vymezení pojmu terorismus a rozboru § 312e odst. 1 alinea druhá, odst. 4 písm. a) TZ, a to včetně důvodů pro přijetí této právní úpravy. Jádro práce pak tvoří kapitola třetí a čtvrtá, z nichž je každá věnována kritické analýze jednoho rozsudku, jehož text autor práce získal skrze žádost podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, přičemž každý z těchto rozsudků představuje příklad rozdílného postupu zvoleného soudem ke zmírnění tvrdosti aktuálního znění § 312e odst. 1 alinea druhá, odst. 4 písm. a) TZ a k uložení trestu pod dolní hranicí

¹ Viz například dále citované usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2018, sp. zn. 5 Tdo 1356/2018, [R 28/2020 tr.].

² Resp. bezúhonné ve vztahu k teroristickým trestným činům.

zákoně trestní sazby uvedené v tomto ustanovení. V prvním případě se jedná o již zmíněnou poněkud „kreativní“ interpretaci skutkového stavu takovým způsobem, aby mohlo dojít ke změně kvalifikace skutku popsaného v obžalobě na „pouhé“ schvalování trestného činu podle § 365 odst. 1 TZ, v druhém případě pak soud vědomě nerespektoval judikatorní podmínky pro využití institutu mimořádného snížení trestu odnětí svobody podle § 58 odst. 1 TZ a uložil pachateli trest pod dolní hranicí trestní sazby. Poslední kapitola práce pak představuje návrh *de lege ferenda* spočívající ve snížení dolní hranice trestní sazby u předmětného ustanovení, což by řešilo až drakonickou přísnost současné právní úpravy, která fakticky postihuje jednání, jehož společenská škodlivost ani zdaleka neodpovídá druhu a výši trestu, který pro něj aktuální znění § 312e odst. 1 alinea druhá, odst. 4 písm. a) TZ stanoví.

1. Definice pojmu „terorismus“

Ačkoliv terorismus představuje vysoce aktuální téma a závažné bezpečnostní riziko nejen z domácího, ale také z mezinárodního pohledu, neobsahuje český právní řád legální definici tohoto pojmu (ačkoliv zákon č. 40/2009. Sb., trestní zákoník, v původním znění, obsahoval termíny „teroristický útok“ a „teror“ označující stejnojmenné trestné činy definované formulací jejich skutkových podstat v § 311 TZ a § 312 TZ – tyto byly následně doplněny o další skutkové podstaty novelou provedenou zákonem č. 455/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, jak je popsáno dále).³ Ačkoliv se tento stav může zdát překvapivým, není tomu tak, neboť ačkoliv se veřejnost teroristických hrozeb zcela oprávněně obává a tyto plní pravidelně stránky novin, televizních i rozhlasových reportáží a v neposlední řadě též zpravodajských webů, a tedy je terorismus pojmem obecně známým, s nímž se setkal snad každý obyvatel současného světa,⁴ není ani zdaleka jednoduché jej přesně definovat, přičemž existuje možná až překvapivé množství jeho definic.

Ačkoliv cílem této práce zároveň není uvést kompletní přehled kriminologických definic terorismu, což by ostatně značně přesahovalo její předpokládaný rozsah (například již počátkem 80. let 20. století se v odborné literatuře vyskytovalo více než sto různých definic

³ JELÍNEK, Jiří. Několik poznámek k vymezení pojmu terorismus. In: JELÍNEK, Jiří a kol. *Terorismus – základní otázky trestního práva a kriminologie*. Praha: Leges, 2017. ISBN 978-80-7502-256-1, s. 29.

⁴ Pomineme-li obyvatelstvo lokalit zcela odstřižených od civilizace, jako např. domorodé kmeny obývající odlehlé ostrovy či hlubiny deštných pralesů.

terorismu),⁵ přesto je vhodné úvodem představit alespoň určitý nástin obecné definice tohoto fenoménu vycházející ze styčných bodů definic různých autorů. Taková definice by zřejmě zahrnovala ideologickou motivaci pachatelů, kteří páchají útoky zaměřené mj. proti civilnímu obyvatelstvu s cílem vzbudit strach a nejistotu a donutit tak své protivníky podřídit se jejich požadavkům. To ostatně vhodně odráží též etymologie termínu „terorismus“, neboť tento je odvozen z latinského slovesa „*terrere*“, které lze přeložit jako „*šířit strach, hrůzu*“.⁶

Zmíněná ideologická motivace pak může být značně rozmanitá a zároveň může sloužit jako kritérium pro další dělení jednotlivých typů teroristické činnosti, přičemž v obecné rovině lze říci, že tato motivace bývá obvykle politická (revoluce, boj za nezávislost, nacionální hnutí, politický extremismus) či náboženská, přičemž v odborné literatuře se též lze setkat s pojmem „*státní terorismus*“ (ve smyslu terorismus přímo organizovaný či alespoň podporovaný státem) a jeho dalším dělením.⁷

Z hlediska psychologie pak lze terorismus považovat za „*sofistikovanou formu psychologického boje*“,⁸ neboť následky teroristického útoku obvykle přesahují útok samotný a ovlivňují celou společnost, což se může jevit jako efektivní způsob k prosazení zejména krátkodobých politických cílů (neboť z dlouhodobého hlediska dochází k tzv. habituaci, neboť společnost si na určitou míru teroristických útoků je schopna zvyknout a další útoky pak již nemají takový psychologický efekt).⁹ Tomu pak mnohdy odpovídá i postup teroristických skupin při volbě cílů, kdy nejde nutně jen o počet obětí, ale především o zasažení důležitých symbolů, přičemž typickým příkladem může být volba budov World Trade Center v New Yorku a Pentagonu jako cílů útoků provedených 11. září 2001 teroristickou organizací Al-Káida,¹⁰ přičemž symbolický dopad tohoto útoku je dodnes patrný při pohledu na změnu ikonického panoramatu centra New Yorku.

⁵ SOULEIMANOV, Emil. Terorismus: Pokus o terminologickou jasnost. In: SOULEIMANOV, Emil a kol. *Terorismus: pokus o porozumění*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010. ISBN 978-80-7419-038-4, s. 32.

⁶ Tamtéž, s. 40-42.

⁷ Tamtéž, s. 37.

⁸ HORGAN, John. *The Psychology of Terrorism*. New York: Routledge, 2005. ISBN 0-203-60864-X, s. 3.

⁹ Tamtéž.

¹⁰ SOULEIMANOV, Emil. Terorismus: Pokus o terminologickou jasnost. In: SOULEIMANOV, Emil a kol. *Terorismus: pokus o porozumění*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010. ISBN 978-80-7419-038-4, s. 45.

Důležitým pojmem v oblasti boje proti terorismu je tzv. radikalizace, kterou lze definovat jako „proces vývoje, v němž si jedinec osvojuje stále extrémnější názory, které vedou k aktivní ochotě podporovat nebo použít násilí při prosazování cílů, které jsou v rozporu se zákony a hodnotami občanské společnosti.“¹¹ V současné době pak v tomto procesu hraje zásadní roli internet, který umožňuje nejen efektivní propojení lidí z celého světa, přímý nábor nových členů teroristických organizací, udržování kontaktu s nimi a šíření a propagaci ideologie a činnosti jednotlivých teroristických skupin, ale také umožňuje jednotlivcům zradikalizovat se i bez asistence jiné osoby (tento proces se v anglickojazyčné literatuře označuje jako „self-radicalisation“) prostřednictvím konzumace obsahu vytvářeného teroristickými skupinami a jejich sympatizanty.¹² Z tohoto hlediska je šíření obsahu propagujícího terorismus nutno vnímat jako jev značně společensky škodlivý, přičemž mj. právě z hlediska prevence radikalizace dalších osob zřejmě došlo k doplnění ustanovení § 312e TZ postihujícího podporu a propagaci terorismu do trestního zákoníku (viz dále podkapitola 2.1).

Dále je vhodné zmínit, že ačkoliv může mít terorismus (resp. teroristická skupina) řadu styčných bodů s organizovaným zločinem (např. hierarchické uspořádání, vnitřní organizaci a dělbu rolí, zamýšlenou trvalost fungování teroristických i zločineckých organizací), odlišuje se právě již výše zmíněnou politickou či náboženskou (ať už konkrétně jakoukoliv) motivací své činnosti, zatímco organizované zločinecké skupiny jsou nejčastěji zakládány na účelem dosažení zisku,¹³ byť tomu tak nemusí být vždy.¹⁴ Toto dělení pak vhodně odráží též stávající právní úprava, která v § 129 TZ definuje organizovanou

¹¹ STANFORTH, Andrew. *Preventing Terrorism and Violent Extremism*. New York: Oxford University Press, 2014. ISBN 978-0-19-870579-6, s. 183. Uvedená přímá citace představuje vlastní překlad autora této práce.

¹² Tamtéž, s. 196-197.

¹³ MUSIL, Jan, SCHEINOST, Miroslav. Kapitola XX: Organizovaná kriminalita. In: GŘIVNA, Tomáš, SCHEINOST, Miroslav, ZOUBKOVÁ, Ivana a kol. *Kriminologie*. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7598-554-5, s. 452.

¹⁴ Ostatně ani zákonná definice organizované zločinecké skupiny v § 129 TZ takovýto definiční znak neobsahuje, přičemž problematiku možných příkladů činnosti organizovaného zločinu nemotivované dosažením zisku vhodně popsal Nejvyšší soud ve svém usnesení ze dne 17. 3. 2021, sp. zn. 4 Tz 32/2020: „Předně bylo nutno odmítnout myšlenku, že jakýmsi nepsaným pojmovým znakem organizované zločinecké skupiny je její zaměření (jako celku) na dosahování finančních zisků nelegální činností. Samotný motiv trestné činnosti konkrétního zločinného uskupení (resp. jeho zakladatelů) totiž není pro naplnění znaku organizované zločinecké skupiny rozhodný. Ta tak může mít nejen „obchodní“ cíle, ale může například vyvíjet nezákonné aktivity k prosazení čistě politických nebo jiných mocenských zájmů, aniž by její čelní představitelé, hnáni např. ryze ideologickými motivy, do budoucna počítali s masivním finančním zhodnocením svého úsilí.“

zločineckou skupinu,¹⁵ přičemž následně v § 129a odst. 1 TZ také teroristickou skupinu,¹⁶ na něž ve zvláštní části trestního zákoníku navazují trestné činy podle § 361 Účast na organizované zločinecké skupině a § 312a Účast na teroristické skupině.

Na základě výše uvedeného lze konstatovat, že český právní řád v zásadě elegantně (a především prakticky) obchází mnohost kriminologických definic terorismu, příp. definic uvedených v mezinárodních dokumentech, tím, že terorismus definuje *de facto* nepřímo prostřednictvím předmětných skutkových podstat, resp. formulací objektivních stránek jednotlivých teroristických trestných činů. To ostatně ve vztahu k problematice definování pojmu „terorismus“ přiléhavě konstatuje též Jelínek: „Česká definice terorismu obsažená v trestním zákoníku ve znacích trestného činu teroristického útoku (po novele provedené zák. č. 455/2016 Sb.) náleží k těm definicím, které se snaží pojem terorismu vyjádřit nikoliv obecně, ale popisem jednotlivých znaků, které terorističtí pachatelé používají (...).“¹⁷

2. Podpora a propagace terorismu podle § 312e odst. 1, 4 písm. a) TZ

Ustanovení § 312e TZ obsahuje tři značně kazuisticky formulované základní skutkové podstaty (§ 312e odst. 1 TZ, § 312e odst. 2 TZ a § 312e odst. 3 TZ), doplněné o kvalifikovanou skutkovou podstatu upravenou v § 312e odst. 4 TZ, přičemž v této práci je pozornost nadále věnována pouze právní úpravě uvedené v § 312e odst. 1, 4 písm. a) TZ, znějící následovně:

„(1)

Kdo veřejně podněcuje ke spáchání teroristického trestného činu, nebo

kdo veřejně schvaluje spáchaný teroristický trestný čin nebo pro něj veřejně vychvaluje jeho pachatele,

bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až deset let.

¹⁵ Aktuální znění § 129 TZ: „Organizovaná zločinecká skupina je společenstvím nejméně tří trestně odpovědných osob s vnitřní organizační strukturou, s rozdělením funkcí a dělbou činností, které je zaměřeno na soustavné páchaní úmyslné trestné činnosti.“

¹⁶ Aktuální znění § 129 odst. 1 TZ: „Teroristická skupina je společenstvím nejméně tří trestně odpovědných osob, které má trvalejší charakter, je v něm provedena dělba činností mezi jeho jednotlivé členy, jeho činnost se vyznačuje plánovitostí a koordinovaností a je zaměřené na páchaní trestného činu vlastizrady spáchané formou teroristického útoku nebo teroru (§ 309), trestného činu teroristického útoku (§ 311) nebo trestného činu teroru (§ 312) (dále jen „teroristický trestný čin“).“

¹⁷ JELÍNEK, Jiří. Několik poznámek k vymezení pojmu terorismus. In: JELÍNEK, Jiří a kol. *Terorismus – základní otázky trestního práva a kriminologie*. Praha: Leges, 2017. ISBN 978-80-7502-256-1, s. 30.

(4) písm. a)

Odnětím svobody na pět až patnáct let, popřípadě vedle tohoto trestu též propadnutím majetku, bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 písm. b) nebo d) tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem.“

Výše uvedená skutková podstata tedy v § 312e odst. 1 alinea první TZ obsahuje speciální případ jednání spočívajícího v podněcování ke spáchání teroristického trestného činu (které by jinak představovalo podněcování k trestnému činu podle § 364 TZ) a dále v § 312e odst. 1 alinea druhá TZ speciální případ jednání spočívajícího ve schvalování již dříve spáchaného trestného činu (které by jinak představovalo schvalování trestného činu podle § 365 TZ).¹⁸ Citovaná právní úprava tedy značně zpřísnila dříve existující právní úpravu pro případy, v nichž se jedná o teroristický trestný čin. Vzhledem k zaměření této práce představenému v jejím úvodu bude pozornost nadále věnována výlučně trestněprávnímu postihu jednání pachatele spočívajícího ve veřejném schvalování teroristického trestného činu či vychvalování jeho pachatele (§ 312e odst. 1 alinea druhá TZ) spáchaného tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem (312e odst. 4 písm. a) TZ), a to se zaměřením na takovéto projevy uveřejněné na internetu (tj. veřejně přístupné počítačové sítí).

2.1 Legislativní historie §312e TZ

Ustanovení § 312e Podpora a propagace terorismu bylo do trestního zákoníku doplněno novelou provedenou zákonem č. 455/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, platným od 29. 12. 2016 a účinným od 1. 2. 2017 (dále též zákon č. 455/2016 Sb.) Systematicky je tento trestný čin zařazen do Hlavy IX. zvláštní části trestního zákoníku, tj. mezi trestné činy proti České republice, cizímu státu a mezinárodní organizaci, v níž doplnil již dříve existující ustanovení postihující terorismus (§ 311 Teroristický útok a § 312 Teror) o další trestné činy směřující proti teroristické trestné činnosti, jak je podrobněji popsáno dále.

Ačkoliv důvodová zpráva co do konkrétních politických důvodů, pro které zákonodárce právě v daný časový okamžik přistoupil k rozsáhlému doplnění katalogu

¹⁸ Tamtéž, s. 38.

teroristických trestných činů do trestního zákoníku, v podstatě mlčí,¹⁹ tak je možné spatřovat zřejmou souvislost mezi přijetím této novely trestního zákoníku a v té době probíhajícím překvapivým a až děsivě rychlým vzestupem teroristické organizace Islámský stát. Tato teroristická organizace, působící zejména na území Iráku a Sýrie, která ve své aktuální podobě vznikla v roce 2014 a následně získala pod svoji kontrolu poměrně rozsáhlá území, přičemž obsadil též velká města jako Fallujah, Ramadi a Mosul. Činnost Islámského státu si v letech 2014-2019 vyžádala velké množství obětí na životech, devastaci území, na němž probíhaly boje, stejně jako zneužití tisíců žen a dětí.²⁰ Vzhledem k době přijetí této novely lze usuzovat, že právě tato komplikovaná mezinárodní situace vzbudila obavy zákonodárce ohledně dostatečnosti tehdejší právní úpravy a vedla jej k přijetí zákona č. 455/2016 Sb.

Zároveň jak uvádí Jelínek, tak tato novela doplnila do té doby neúplnou právní úpravu, která mnohdy neumožňovala efektivně trestat osoby podílející se na teroristické činnosti (např. v rovině financování terorismu, podstoupení teroristického výcviku či vycestování do zahraničí za účelem teroristické činnosti), a to zejména v případech tzv. zahraničních bojovníků (tj. osob, které vycestují ze svých domovských států do zahraničí, aby tam podstoupily teroristický výcvik a příp. se samy zapojily do teroristické činnosti), které by po jejich návratu do vlasti nebylo možné efektivně trestněprávně postihnout pro jejich činnost, pokud se nepodařilo prokázat, že by tyto osoby spáchaly teroristický útok podle § 311 TZ anebo pokud by nenaplnily skutkovou podstatu trestného činu účasti v cizích ozbrojených silách podle § 321 TZ.²¹

Pro úplnost je vhodné uvést, že předmětná novela provedená zákonem č. 455/2016 Sb., kromě skutkové podstaty § 312e Podpora a propagace terorismu doplnila do trestního zákoníku též tři další trestné činy sloužící k potírání terorismu, kterými jsou § 312a Účast na teroristické skupině, § 312d Financování terorismu a § 312f vyhrožování teroristickým trestným činem. Dále tato novela v §312b TZ upravila podmínky účinné lítosti

¹⁹ Důvodová zpráva k zákonu č. 455/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, v zásadě formálně odkazuje na požadavky, které Česká republika obdržela na požadavky na změnu úpravy trestněprávního postihu financování a jiné podpory terorismu, vznesené mezivládní organizací FATF (Financial Action Task Force) a výborem Rady Evropy MONEYVAL, které se však vztahovalo především k problematice financování terorismu.

²⁰ MAKARIUSOVÁ, Radana. *Globální terorismus a radikální hnutí*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2019. ISBN 978-80-7380-777-1, s. 184-189.

²¹ JELÍNEK, Jiří. Několik poznámek k vymezení pojmu terorismus. In: JELÍNEK, Jiří a kol. *Terorismus – základní otázky trestního práva a kriminologie*. Praha: Leges, 2017. ISBN 978-80-7502-256-1, s. 39.

ve vztahu k trestnému činu účasti na teroristické skupině a beztrestnost agenta mimo jiné ve vztahu k vybraným teroristickým trestným činům (§312c TZ).

Stejně tak tato novela pozměnila znění § 312 Teror a doplnila do trestního zákoníku již zmíněný § 129a definující teroristickou skupinu, a také výše uvedené trestné činy zařadila do taxativního výčtu v § 7 TZ, přičemž byly doplněny také do § 4 zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim (dále též „TOPO“). Zároveň došlo též ke stanovení věcné příslušnosti krajského soudu v § 17 odst. 1 písm. d) zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád.

2.2 Objekt

V obecné rovině lze konstatovat, že objektem trestného činu podpory a propagace terorismu podle § 312e TZ je zájem společnosti na předcházení teroristické trestné činnosti,²² jakožto mimořádně závažné formě kriminality, ohrožující jak životy, zdraví a majetek jednotlivců, tak i samotné základy demokratického právního státu a současného mezinárodního systému založeného mimo jiné na účtě k individuálním právům a svobodám.

2.3 Objektivní stránka

Objektivní stránka § 312e odst. 1 alinea druhá²³ je definována veřejným schvalováním trestného činu nebo veřejným vychvalováním jeho pachatele, přičemž co se považuje za „veřejné spáchání trestného činu“ definuje výkladové ustanovení § 117 TZ, dle něž je trestný čin „spáchán veřejně, jestliže je spáchán:

- a) obsahem tiskoviny nebo rozšiřovaného spisu, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem, nebo
- b) před nejméně třemi osobami současně přítomnými.“

„Schvalováním teroristického trestného činu“ se rozumí „jakýkoli způsob vyjádření souhlasu se spáchaným zločinem, tedy se musí jednat o jeho jednoznačně kladné hodnocení.“²⁴

²² ŠČERBA, Filip. § 312e [Podpora a propagace terorismu] In: ŠČERBA, Filip a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-807-8, s. 2447.

²³ § 312e odst. 1 alinea první TZ spočívající v podněcování ke spáchání teroristického trestného činu je zde vzhledem k tematickému zaměření práce vědomě vynechán.

²⁴ PROVAZNÍK, Jan. § 365 [Schvalování trestného činu] In: ŠČERBA, Filip a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-807-8, s. 3056.

„*Vychvalování pachatele pro jeho spáchání*“ označuje jednání spočívající v pozitivním hodnocení osoby pachatele v souvislosti s jím spáchaným zločinem, přičemž platí, že „*právě skutečnost spáchání zločinu musí být předmětem chvály*“.²⁵

Legislativní zkratka „*teroristický trestný čin*“ pak odkazuje na trestné činy, které jsou uvedeny v §129a odst. 1 TZ jakožto součást definice teroristické skupiny, přičemž konkrétně se podle odkazovaného ustanovení jedná o „*spáchání trestného činu vlastizrady spáchané formou teroristického útoku nebo teroru (§ 309), trestného činu teroristického útoku (§ 311) nebo trestného činu teroru (§ 312) (dále jen „teroristický trestný čin“)*“.

Co se týče spáchání trestného činu „*tiskem, filmem, rozhlasem, televizí*“, pak tato formulace odkazující na tradiční média by neměla činit interpretační potíže, ovšem poněkud složitější situace může nastat při ve vztahu ke spáchání trestného činu „*veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem*“. „*Veřejně přístupnou počítačovou sítí*“ se rozumí především prostředí internetu, přičemž za veřejně přístupnou počítačovou sít se nepovažují tzv. intranety, tj. interní počítačové sítě používané ve firmách, státních úřadech a jiných organizacích. Za „*Jiný obdobně účinný způsob*“ pak lze považovat například hromadné rozesílání e-mailových (či s nimi srovnatelných) zpráv v řádu desítek a více či zveřejnění předmětného obsahu, který je následně dostupný blíže neurčenému množství lidí.²⁶

2.4 Subjekt

Tato skutková podstata pracuje s tzv. obecným subjektem, pachatelem trestného činu podpory a propagace terorismu podle § 312e odst. 1, 4 písm. a) TZ tedy může být každá trestně odpovědná fyzická osoba, přičemž tento trestný čin může spáchat též osoba právnická (viz § 7 TOPO).²⁷

2.5 Subjektivní stránka

Trestný čin podpory a propagace terorismu podle § 312e TZ je možné spáchat pouze úmyslně (ať už ve formě úmyslu přímého či nepřímého), přičemž úmysl se samozřejmě musí vztahovat ke všem znakům skutkové podstaty, přičemž zásadní je, aby pachatel věděl,

²⁵ Tamtéž, s. 3061.

²⁶ ŠČERBA, Filip. § 365 [Šíření pornografie] In: ŠČERBA, Filip a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-807-8, s. 1559.

²⁷ ŠČERBA, Filip. § 312e [Podpora a propagace terorismu] In: ŠČERBA, Filip a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-807-8, s. 2456-2457.

že trestná činnost jiné osoby (ať už schvaluje takový čin či vychvaluje jeho pachatele) má charakter teroristické činnosti.²⁸

2.6 K výši trestní sazby u § 312e odst. 1 alinea druhá, odst. 4 písm. a) TZ

V případě spáchání trestného činu podpory a propagace terorismu a naplnění kvalifikované skutkové podstaty tohoto činu tím, že pachatel veřejně schvaluje spáchaný teroristický trestný čin nebo pro něj veřejně vychvaluje jeho pachatele, přičemž tak učiní tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem (což vzhledem k výše vysvětlenému významu pojmu „veřejně přístupná počítačová síť“ zahrnuje též psaní příspěvků na diskuzních fórech, blozích, diskuzích pod články na zpravodajských serverech či sociálních sítích), považoval zákonodárce za vhodné stanovit trestní sazbu ve výši 5 až 15 let. Záměrem zákonodárce nepochybně bylo vystihnout závažnost teroristické trestné činnosti a sympatizování s ní ve všech formách, stejně jako bránit šíření teroristického obsahu vykreslujícího teroristické útoky či jejich pachatele v pozitivním světle, což by mohlo vést k inspiraci a radikalizaci dalších osob, nicméně současná podoba právní úpravy může mít v některých případech jisté – zákonodárcem zřejmě původně nepředvídané – negativní dopady spočívající v nepřiměřené tvrdosti trestní represe v konkrétních případech.

Takovýmto zásadním nepředvídaným negativním dopadem je skutečnost, že vzhledem k výši dolní hranice trestní sazby (5 let) není standardně možné uložit pachateli trest odnětí svobody s podmíněným odkladem,²⁹ ani žádný alternativní trest (domácí vězení, peněžitý trest, obecně prospěšné práce aj.), a je tedy nutné uložit trest nepodmíněný. Je přitom otázkou, zda je možné takovýto trest považovat za přiměřený společenské škodlivosti v případech, kdy autor příspěvků v internetové diskuzi sice napíše nevhodný, urážlivý, necitlivý a v mnoha jiných ohledech zavrženíhodný komentář, kterým schvaluje teroristický trestný čin či vychvaluje jeho pachatele (ať už z náboženských či politických důvodů anebo na základě negativního postoje k obětem takového činu), neboť takovýto příspěvek zřejmě nedosahuje takové intenzity a přesvědčivosti, aby sám o sobě mohl zapříčinit něčí radikalizaci, a nelze jej srovnávat například s provozováním internetové stránky mající za cíl propagovat určitou teroristickou skupinu či s jinými propagačními a náborovými činnostmi, k jejichž postihu byl § 312e TZ do českého právního řádu zřejmě začleněn. Zároveň lze říci, že společenská

²⁸ Tamtéž, s. 2456.

²⁹ Viz § 81 odst. 1 TZ: „Soud může podmíněně odložit výkon trestu odnětí svobody nepřevyšujícího tři léta (...)“.

škodlivost takového jednání je nepochybně podstatně nižší, než škodlivost např. vedení propagační kampaně či šíření podrobných návodů k výrobě nástražných výbušných systémů apod.

Ačkoliv zákonodárce patrně neměl v úmyslu v rámci výše představené „protiteroristické novely“ trestního zákoníku postihovat jednotlivé příspěvky v internetových diskusích, resp. jejich autory, přesto takovéto příspěvky mohou bez větších obtíží naplnit kvalifikovanou skutkovou podstatu podle § 312e odst. 1 alinea druhá, odst. 4 písm. a) TZ, což v praxi vede ke zřejmým komplikacím, když se soudy pokoušejí s takto neúměrně přísným zákonným ustanovením vypořádat. Obecně lze říci, že i jen na základě subjektivních pocitů či smyslu pro spravedlnost se zdá být uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody (byť třeba při samé dolní hranici trestní sazby, tj. ve výši 5 let) za verbální trestný čin jako nepřiměřené a neodpovídající společenské škodlivosti takového jednání. Avšak je otázkou, jaké možnosti má soud, pokud chce uložit trest v nižší výši, přičemž ani jedno z řešení, které se v praxi vyskytly, nelze považovat za zcela šťastné, jak je popsáno v následujících kapitolách představujících kritickou analýzu předmětných rozhodnutí.

3. Schvalování teroristického útoku na české vojáky v Afghánistánu³⁰

Dne 5. 8. 2018 napsal Ing. A. D. na zpravodajském serveru www.eurozpravy.cz v diskusi probíhající pod článkem informujícím o smrti tří českých vojáků v Afghánistánu několik příspěvků. Článek byl opatřen titulkem „*Tři čeští vojáci zemřeli při sebevražedném útoku v Afghánistánu*“ a pojednával o události, při níž přišli o život tři vojáci Armády České republiky, když se při pěší patrole stali oběťmi sebevražedného atentátníka. Ing. A. D. v této diskusi napsal mimo jiné následující příspěvky:

„v 13.05 hod. „Ti čeští teroristé a váleční zločinci co se podílí na zločinné agresí vůči afghánskému lidu našli svůj spravedlivý trest z rukou afghánských mudžahedínů a co dodat, ti tam zajisté za darmo a s přesvědčením nebojovali. Zločinní amis židohůni mají tu drzost pro svoje cíle tahat do konfliktu i žoldáky z druhých států. Když tam bojoval Sovětský Svaz tak tam ty druhý netahal a nepáchal tam tolik válečných zločinů jako ted'ka amis židohůni.“

³⁰ Skutkové okolnosti případu a citovaná právní argumentace jsou převzaty z rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 26. 1. 2021, č. j. 3 T 9/2019-825.

„v 13.30 hod. „Ty de Bille ti jsou tam doma ale ti váleční zločinci od NATO ne ti tam jako zločinci přišli a vše ostatní to jsou jen kecy. Věc Mudžahedinů osvobodit Afghánistán od agresora je spravedlivou věcí tak jako boj za druhé sv. války proti nacistické němco-hunii. Ten kdo to nechce pochopit je zločinec a nemá právo žít mezi námi lidmi. A proto gratuluji k úspěchu afgánským Mudžahedinům v boji proti mezinárodnímu agresoru a válečným zločincům.“

Na základě výše uvedených skutkových okolností byl Ing. A. D. obžalován ze spáchání zločinu podpory a propagace terorismu podle § 312e odst. 1 alinea druhá, odst. 4 písm. a) TZ, neboť sebevražedný útočník jednal se záměrem docílit toho, aby spojenecká vojska NATO opustila území Afghánistánu, přišel do bezprostřední blízkosti pěší patroly a následně inicioval výbušné zařízení, čímž měl naplnit znaky zločinu teroristického útoku podle § 311 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. b) TZ, přičemž svým jednáním kromě usmrcení tří českých vojáků rovněž způsobil poranění dvou afghánských a jednoho amerického vojáka.

Krajský soud v Plzni však přistoupil ke změně právní kvalifikace na „prosté“ schvalování trestného činu podle § 365 odst. 1 TZ, a to z následujících důvodů. Soud se neztotožnil se závěry vyšetřování Vojenské policie (které převzal též státní zástupce), která konstatovala, že smrt českých vojáků způsobil sebevražedný atentátník v úmyslu odradit armádu NATO od dalšího působení v Afghánistánu a narušit působení vojenských jednotek NATO na tomto území, přičemž dle závěrů Vojenské policie lze vzhledem k okolnostem jakýkoliv jiný motiv (např. osobního charakteru) vyloučit, protože pachatel nemohl mít informace o tom, kdo bude hlídku tvořit. Soud v odůvodnění rozsudku zpochybňuje, že jediným možným motivem mohlo být narušení činnosti spojeneckých vojsk a jejich odrazení od dalšího působení v Afghánistánu, což označuje za pouhou spekulaci, přičemž uvádí, že nikdo neviděl, co výbuchu předcházelo, přičemž mohlo jít též o nešťastnou náhodu způsobenou manipulací civilní osoby s nalezenou výbušninou, jež zapříčinila její explozi, soud zároveň nevylučuje ani možný osobní motiv, např. z důvodu krevní msty, neboť mezi zraněnými osobami byli také dva vojáci afghánští, stejně tak dle názoru soudu mohlo jít o projev frustrace ze situace v zemi anebo čin psychicky narušeného jedince bez širších souvislostí.

Z výše uvedených důvodů soud dospěl ke změně právní kvalifikace na schvalování trestného činu podle § 365 odst. 1 TZ, kterého se měl Ing. A. D. dopustit tím, že veřejně schvaloval spáchaný zločin a veřejně vychvaloval pro zločin jeho pachatele, přičemž úmyslné usmrcení tří českých vojáků naplňuje znaky zločinu vraždy dle § 140 TZ, příp. těžkého ublížení na zdraví dle § 145 TZ a obžalovaný sám připustil, že svými příspěvky schvaloval potrestání vojáků (smrtí) za účast na válečných zločinech). Obžalovaný Ing. A. D. tak byl na základě výše uvedené argumentace odsouzen k trestu odnětí svobody v délce trvání 3 měsíců, přičemž jeho výkon byl podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 18 měsíců, zároveň mu soud uložil trest propadnutí věci, a to konkrétně jeho notebooku a WIFI routeru, jakožto nástrojů trestné činnosti.

Při pohledu na výše shrnuté jádro argumentace soudu se nelze ubránit dojmu určité účelovosti a velmi silné (ačkoliv pochopitelné) snaze přesvědčivě odůvodnit změnu právní kvalifikace. Je ovšem otázkou, zda se skutečně jedná o rozhodnutí přesvědčivé. I pokud bychom snad přistoupili na to, že navzdory vnějšímu zdání a závěrům Vojenské policie nelze zcela vyloučit jiné scénáře, než že šlo o teroristický útok, zůstává tu stále nezodpovězena otázka představy obžalovaného o jím schvalovaném skutku. Z výše citovaných příspěvků je totiž zřejmé, že čin sebevražděného atentátníka (přičemž o povaze tohoto útoku obžalovaný nijak nepochyboval a např. o možnosti nehody při zacházení s nalezenou výbušninou, kterou zmínil soud, nijak neuvažoval), přičemž ve svém příspěvku sám pracoval s politickým motivem útočnicka, když jej srovnával se snahou vymanit se z nacistické okupace během druhé světové války („*Věc Mudžahedínů osvobodit Afghánistán od agresora je spravedlivou věcí tak jako boj za druhé sv. války proti nacistické němco-hunii*“). I pokud by tedy soud měl pochybnosti o tom, co a jak se během útoku na české vojáky stalo a jaké byly jeho motivy, tak by bylo zřejmě namístě posoudit jednání obžalovaného jako pokus, neboť v okamžiku psaní příspěvků předpokládal, že jednání pachatele bylo teroristickým činem majícím za cíl vyhnat spojenecká vojska z Afghánistánu, tj. že nešlo o nehodu ani krevní mstu, ale jednání útočnicka mělo jasný politický motiv.

4. Schvalování teroristického útoku na mešitu ve městě Christchurch na Novém Zélandu³¹

Dne 16. 3. 2021 napsal B. Č. na webové stránce www.zvraceny.cz v diskuzi pod videem představujícím videozáznam teroristického útoku pořízený samotným útočником, který dne 15. 3. 2019 v čase odpolední modlitby v mešitě nacházející se ve městě Christchurch na Novém Zélandu střelnými zbraněmi usmrtil celkem 51 osob a dalších 49 zranil, za což byl následně obviněn z 51 vražd, 40 pokusů o vraždu a ze spáchání účasti na teroristickém činu podle § 6A odst. 1 novozélandského zákona o potlačování terorismu z roku 2002, za což byl odsouzen k trestu odnětí svobody na doživotí, následující příspěvek:

„Jak jim chutna jejich medicina !!! Dobra prace !????“.

Na základě výše uvedených skutkových okolností byl B. Č. obžalován ze spáchání zločinu podpory a propagace terorismu podle § 312e odst. 1 alinea druhá, odst. 4 písm. a) TZ. Krajský soud v Brně jej rozsudkem ze dne 126. 3. 2021, č. j. 43 T 12/2020-314, uznal vinným zločinem podpory a propagace terorismu podle § 312e odst. 1 alinea 2, odst. 4 písm. a) TZ, za což byl nalézacím soudem odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 6 let ve věznicí s ostrahou. Tento rozsudek byl následně napaden odvoláním, a to jak obviněným, tak i státním zástupcem. Odvolání obviněného směřovalo do všech výroků napadeného rozsudku, zatímco odvolání státního zástupce pouze do výroku o trestu, jenž považoval za nepřiměřeně přísný, nicméně stále navrhoval uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody na dolní hranici trestní sazby, tj. ve výši 5 let.

Vrchní soud v Olomouci pak ve svém rozsudku setrval na právní kvalifikaci výše popsaného skutkového stavu podle § 312e odst. 1 alinea druhá, odst. 4 písm. a) TZ, avšak přistoupil k aplikaci § 58 odst. 1 TZ, tj. k mimořádnému snížení trestu odnětí svobody, ačkoliv sám odvolací soud v odst. 49. rozsudku uvedl, že: *„si je vědom určité problematičnosti postupu, který zvolil, tedy uložení trestu mimořádně sníženého pod dolní hranici trestní sazby při užití ustanovení § 58 odst. 1 TZ. Má však nicméně za to, že takový postup je jednak důsledným projevem zásady soudcovské individualizace trestu a zejména jistým korektivem nepřiměřené tvrdosti zákona.“* To odvolací soud následně doplnil

³¹ Skutkové okolnosti případu a citovaná právní argumentace jsou převzaty z rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 20. 5. 2021, č. j. 6 To31/2021-376.

v odst. 52. rozsudku, v němž explicitně „připouští, že z ryze formálního pohledu kritéria pro jeho užití naplněna nejsou“.

Jak je z výše uvedeného patrné, taktéž použití § 58 odst. 1 TZ ke zmírnění tvrdosti stávající právní úpravy lze vnímat jako poněkud problematické, neboť soud se pro jeho aplikaci musí odchýlit od ustálené judikatury, a jak správně uvedl sám odvolací soud, aplikuje pak toto ustanovení i v případech, kdy by to při pohledu na formální kritéria pro užití tohoto institutu nemělo být možné. Užití § 58 odst. 1 TZ je totiž podle Nejvyššího soudu „namístě především tehdy, jestliže určitá okolnost, která může být i znakem příslušné skutkové podstaty trestného činu, natolik vybočuje při porovnání s ostatními případy, že již sama o sobě nebo ve spojitosti s jinými okolnostmi (např. se značným časovým odstupem od spáchání trestného činu) odůvodňuje shovívavější přístup k potrestání pachatele (...)“.³² V tomto případě je však obtížné říci, že jednání pachatele vybočuje z obvyklého způsobu páchaní trestného činu podle § 312e odst. 1 alinea druhá odst. 4 písm. a) TZ, neboť tento je typicky páchan právě napsáním příspěvku na internetu a lze jen stěží dovodit, že jednání pachatele vybočuje při porovnání s ostatními případy, odvolací soud tedy za účelem zmírnění uloženého trestu svým rozhodnutím nerespektoval ustálenou judikaturu Nejvyššího soudu. Obžalovaný B. Č. tak byl nakonec odvolacím soudem odsouzen k trestu odnětí svobody v délce trvání 3 let, přičemž jeho výkon byl podmíněně odložen se zkušební dobou v trvání 4 let.

³² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2018, sp. zn. 5 Tdo 1356/2018, [R 28/2020 tr.], jehož celá právní věta zní následovně: „Ustanovení § 58 odst. 1 tr. zákoníku je prostředkem soudcovské individualizace trestu a projevem depenalizace v trestním zákoníku. Jeho použití je třeba zvažovat nikoliv mechanicky, ale přísně individuálně ve vztahu ke konkrétnímu činu a konkrétnímu pachateli. Postup podle citovaného ustanovení je namístě především tehdy, jestliže určitá okolnost, která může být i znakem příslušné skutkové podstaty trestného činu, natolik vybočuje při porovnání s ostatními případy, že již sama o sobě nebo ve spojitosti s jinými okolnostmi (např. se značným časovým odstupem od spáchání trestného činu) odůvodňuje shovívavější přístup k potrestání pachatele, anebo pokud teprve souhrn více okolností daného případu vede k úvaze, že použití zákonné trestní sazby by bylo nepřiměřeně přísné a postačí i mírnější postih pachatele k jeho nápravě. Může jít především o ty situace, kdy polehčující okolnosti (§ 41 tr. zákoníku) a nízká intenzita naplnění zákonných znaků ve svém souhrnu a kvalitě přesvědčivým způsobem snižují závažnost trestného činu, případně některá z nich je nezvykle intenzivní povahy, takže je namístě hodnotit ji jako okolnost významně polehčující (např. zvláště tíživé osobní nebo rodinné poměry, za kterých pachatel spáchal trestný čin, aniž by si je byl způsobil). Je tomu tak i tehdy, jestliže některý ze znaků skutkové podstaty trestného činu – bez ohledu na to, zda jde o znak základní nebo kvalifikované skutkové podstaty – byl naplněn neobvykle nízkou intenzitou a tato skutečnost výrazně ovlivnila společenskou škodlivost daného případu a snížila ji pod obvyklou mez natolik, že je namístě mírnější trestní postih, než jaký zákon obecně předpokládá. Podobný význam může mít i delší doba, která uplynula od spáchání trestného činu (§ 39 odst. 3 tr. zákoníku), aniž její délku zavinil pachatel. V uvedených případech může být mimořádné snížení trestu odnětí svobody odůvodněno též tím, že pachateli byl uložen vedle trestu odnětí svobody další druh trestu, např. trest zákazu činnosti nebo peněžitý trest, který vhodně doplní působení zmírněného trestu odnětí svobody.“

5. Návrh *de lege ferenda*

Právní úprava, která svojí excesivní tvrdostí nutí soud k postupu popsanému v předešlých kapitolách, je nepochybně právní úpravou volající po novelizaci. Přitom současný nešťastný stav by bylo možné *de lege ferenda* snadno změnit v zásadě technickou úpravou spočívající ve snížení dolní hranice trestní sazby na 3 roky, čímž byl v podobných případech bylo možné přistoupit k uložení podmíněného trestu, aniž by se soud musel v zájmu přiměřenějšího potrestání pachatele uchýlovat k téměř nedůstojným spekulacím o skutkovém stavu (viz kap. 3 této práce) anebo se vědomě odchylovat (a snad by bylo možné použít dokonce slovo „vědomě ignorovat“) ustálený judikatorní výklad § 58 odst. 1 TZ.

Alternativně by snad bylo možné uvažovat také o vytvoření privilegované skutkové podstaty postihující veřejné schvalování teroristického trestného činu nebo veřejné vychvalování jeho pachatele vztahující se k příspěvkům v internetových diskuzích, komentářových sekcích, na sociálních sítích a jinými srovnatelnými způsoby. Nicméně nedomnívám se, že je takové řešení vhodné. V první řadě by vytvoření takovéto privilegované skutkové podstaty bylo značně obtížné z hlediska formulace takovéto skutkové podstaty, která by musela vhodně definovat jednání, na něž se vztahuje, a to tak, aby byla způsobila sloužit zamýšlenému účelu (tj. zmírnit postih internetových diskutérů za jejich nevhodné – ve smyslu nezákonné – verbální projevy) a zároveň nepodkopala snahy zákonodárce efektivně postihnout jednání spočívající např. v záměrném šíření teroristické propagandy, náborových videí apod. V řadě druhé by takový postup zbytečně přispíval k nežádoucí hypertrofii trestního práva hmotného projevující se mimo jiné narůstáním počtu trestných činů, což ve svém důsledku ztěžuje poznatelnost práva a zbytečně oslabuje úroveň právního vědomí jeho adresátů. Tyto problémy s sebou naopak nepřináší snížení dolní hranice trestní sazby, které je navrhováno v předchozím odstavci, a jež představuje optimální řešení současné situace, aniž by hrozilo způsobením dalších komplikací a nových problémů.

Závěrem této kapitoly je v zájmu její úplnosti nutné vzít v úvahu též možnost změny judikatury nejvyššího soudu vztahující se k § 58 odst. 1 TZ, a to ve smyslu zmírnění podmínek pro jeho aplikaci, nicméně v tomto směru se jedná ryze o rozhodnutí Nejvyššího soudu (případně Ústavního soudu, pokud by stávající judikaturu shledal rozpornou s ústavním pořádkem), přičemž podrobné zhodnocení vhodnosti takové změny by značně přesahovalo

rozsah této práce a mýjelo by i její stěžejní téma – nicméně bylo by chybou tuto možnost pominout, neboť změnu judikatury nelze do budoucna nikdy zcela vyloučit.

Závěr

Terorismus je nepochybně vysoce aktuálním bezpečnostním rizikem a zřejmě jím bude i v následujících letech, přičemž snahu zákonodárce postihnout toto mimořádně společensky škodlivé jednání (projevující se mimo jiné výše popsanou „protiteroristickou“ novelizací trestního zákoníku provedenou zákonem č. 455/2016 Sb.) lze v obecné rovině nepochybně hodnotit pozitivně. Nicméně i v případě aplikace právní úpravy vytvořené s dobrým úmyslem a vedoucí k dosažení společensky žádoucího cíle může v praxi dojít k nepředpokládaným komplikacím, jako je tomu právě u trestněprávního postihu příspěvků v internetových diskusích podle § 312e odst. 1 alinea druhá odst. 4 písm. a) TZ, kdy za tento verbální trestný čin pachatelé hrozí uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody ve výši 5 až 15 let, jehož dolní hranice nepřipouští podmíněné odložení jeho výkonu. Že se nejedná o problém ryze teoretický pak dosvědčují jak obžaloby podané v obou případech popsaných v této práci, tak i výše trestu uložená v druhém z nich nalézacím soudem, který uložil za několikáslovný komentář pod videem nepodmíněný trest odnětí svobody ve výši 6 let, což bylo následně zmírněno až soudem odvolacím.

Vhodným opatřením vedoucím k podstatnému zlepšení současné právní úpravy je přitom její jednoduchá změna spočívající se snížení dolní hranice trestní sazby tak, aby v případě spáchání trestného činu podpory a propagace terorismu podle § 312e odst. 1 alinea druhá odst. 4 písm. a) TZ bylo možné podmíněně odložit výkon trestu odnětí svobody, čímž by došlo k odstranění tvrdosti zákona aniž by se jednalo o změnu rozsáhlou, složitou či vynucující si změnu ustálené rozhodovací praxe Nejvyššího soudu týkající se institutu mimořádného snížení trestu odnětí svobody podle § 58 odst. 1 TZ.

Závěrem považuji za nezbytné uvést, že ačkoliv stěžejní kapitoly této práce obsahují kritiku dvou konkrétních soudních rozhodnutí, tak je tato kritika zároveň chválou směřovanou k soudcům, kteří v těchto případech rozhodovali tak, aby finální rozhodnutí skutečně odpovídalo jejich nejlepšímu vědomí a svědomí, jak přísahali při svém jmenování.³³ V obou případech totiž stáli před nelehkou volbou, když mohli snadno, rychle a zcela v souladu

³³ Viz § 62 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích.

se zákonem uložit nepodmíněný trest při dolní hranici trestní sazby, avšak namísto toho se rozhodli věnovat značnou snahu a energii (jak je patrné z rozsáhlého odůvodnění obou případů) nalezení způsobu, jak v mezích zákona uložit trest, který by byl proporcionální a více odpovídal obecnému pojetí spravedlnosti, neboť několikaleté tresty odnětí svobody za verbální trestné činy, byť šlo nepochybně o výroky krajně nevhodné a hrubě necitelné vůči obětem a jejich rodinám, se jistě přičítají obyčejnému lidskému cítění a smyslu pro spravedlnost. Skutečnost, že i přes jejich nejlepší snahu nelze při pohledu kritickým okem jejich rozhodnutí považovat po stránce argumentační či právní za perfektní, tudíž není jejich vinou, ale vinou aktuální právní úpravy, vůči níž je ve skutečnosti směřována veškerá má kritika uvedená v této práci.

Seznam použitých zdrojů

Seznam použité literatury

GŘIVNA, Tomáš, SCHEINOST, Miroslav, ZOUBKOVÁ, Ivana a kol. *Kriminologie*. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7598-554-5.

ŠČERBA, Filip a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-807-8.

MAKARIUSOVÁ, Radana. *Globální terorismus a radikální hnutí*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2019. ISBN 978-80-7380-777-1.

JELÍNEK, Jiří. Několik poznámek k vymezení pojmu terorismus. In: JELÍNEK, Jiří a kol. *Terorismus – základní otázky trestního práva a kriminologie*. Praha: Leges, 2017. ISBN 978-80-7502-256-1.

STANIFORTH, Andrew. *Preventing Terrorism and Violent Extremism*. New York: Oxford University Press, 2014. ISBN 978-0-19-870579-6.

SOULEIMANOV, Emil. Terorismus: Pokus o terminologickou jasnost. In: SOULEIMANOV, Emil a kol. *Terorismus: pokus o porozumění*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010. ISBN 978-80-7419-038-4.

HORGAN, John. *The Psychology of Terrorism*. New York: Routledge, 2005. ISBN 0-203-60864-X.

Seznam použitých právních předpisů

Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád

Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

Zákon č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim

Zákon č. 455/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Seznam použité judikatury

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 3. 2021, sp. zn. 4 Tz 32/2020

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2018, sp. zn. 5 Tdo 1356/2018, [R 28/2020 tr.]

Rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 20. 5. 2021, č. j. 6 To31/2021-376

Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 26. 1. 2021, č. j. 3 T 9/2019-825

Seznam ostatních zdrojů

Důvodová zpráva k zákonu č. 455/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.